

Från skeppshandel till bygdegård

I början av 1900-talet kom sjöfolk hit till Bäckströms Skeppshandel för att bunkra varor till sina skutor. Idag är Rådmansö bygdegård en viktig samlingspunkt för sin hembygd med ett rikt innehåll...

Alma och Nils Bäckström drev lanthandeln 1901-1949, sonen Erik sittande.

1888 Handlare Anders Bäckström köper Roths handelsbod, Gräddös första affär vid ångbåtsbryggan. Kuriosa: Både Roth och Bäckström härstamade från Dalarna.

1901 Anders Bäckström avlider och sonen Nils tar över Bäckströms Skepps & Diversehandel. Året därpå låter Nils bygga ett större hus med plats för både affär och bostad (sedermera bygdegården). Familjen bor då i grannhuset (det gula huset mot Gräddövikens). Där drivs även bageri. Roths affär rivs när nya affärsdelen står klar. Bygget av bostadsdelen fortsätter.

1902-1916 Här i Bäckströms affär utrustades 59 fartyg under dessa år. Det framgår av två fartygsliggare. Här varutrustades flera typer av fartyg som barkar, skonare, briggas, slupar, jakter och galeaser. Skeppen kom inte bara från Gräddö och

Nils Bäckströms Speceri & Diversehandel.

Gräddö-Asken utan även från Fejan, Rådmanby, Norrtälje, Vätö, Refsnäs, Tjockö, Aspås, Björkö, Edsgarn och Stockholm. Men ännu mer långväga båtar kom hit för att varusträ. Våren 1904 kom kapten Pettersson med skonerten Sylfide ända från Söderhamn för att proviantera.

1906 Hela bygget står klart och familjen kan flytta in. Kostnaden blev 10 000 kr. Sedan några år fanns nu ytterligare en lanthandel i byn. Axel och Tea Petterssons affär. Som mest har det funnits tre affärer samtidigt i Gräddö.

1910 Bäckströms affär får postkontor. Det ligger i ett separat rum bakom butiken.

1949-1963 Nu driver tredje generationen Bäckström lanthandeln. Nils son Erik blir den sista handlaren.

Tredje generationen Bäckström som drev affären, Erik och Asta Bäckström 1949-1963. Sista kunden.

Första Ålandsfärjan går från Gräddö brygga 1959.

1959 Vikinglinjens fartyg s/s Viking blir den första att trafikera Åland-Sverige och går från Gräddö brygga. Fyra dagar (!) före konkurrenten som sätter in färjorna m/s Boge och m/s Slite på ruten Simpås-Mariehamn. S/s Viking går mellan Gräddö-Mariehamn-Korpo juni-september den sommaren. Sedan flyttas trafiken till Kapellskär.

1963 S/s Ålandsfärjan går på ruten Gräddö-Mariehamn. Hon går juni-september och året därpå från Kapellskär. Rederi Svea/Expressbolaget AB köper Bäckströms fastighet och använder lokalerna som administrationslokal. Sveabolaget säljer senare till kommunen.

Slutet av 60-talet Asta Bäckström, Eriks fru driver Kafé Rasta i bottenvåningen. Familjen Bäckström bor kvar i bostadsdelen till början av 1970-talet, då den flyttar till ett annat hus i byn.

1974 Med anledning av att rederi Sveabolaget uppsagt sitt arrende av färjeläget växtes tankarna på en bygård. Blidö-Frötuna Skärgårdsförening, Rådmansö Sportklubb och Gräddö skifteslag skriver till Norrtälje Kommunstyrelse. Bland annat detta: "Det centrala läget och närheten till båt-

Daniel Eriksson och Johannes Norrby tar en pilsner i solskenet utanför lanthandeln.

Teater i bygdegården, nutid. Foto: Roine Karlsson.

bryggor gör att likväl båtburna som bilburna kan nå lokalerna. Det medför vidare att de öboende får samma möjlighet som bilburna att få sina friluftstresen tillgodosedda, vilket är mycket värdefullt om målet en LEVANDE SKÄRGÅRD skall kunna uppnås." Året därpå görs ett uppdrag för att starta en fritidsgård.

1977 Den 20 april invigs Rådmansö bygdegård. Ur Anders Perols tal: "För egen del är jag övertygad om att många unga hädanefter kommer att känna större arbetsglädje och inte lämna hemorten i första taget. Och här sammanstråla i trivsam gemenskap i bygdegården som borde funnits för längesen. Göra vår hembygd mer åtråvärd. Min heta önskan är att denna bygdegård blir en samlingspunkt för kultiverad underhållning."

1987 Kommunen överläter byggnaden till bygdegårdsföreningen. Kuriosa: Det har varit ungdomslokal, dagis, västuga, läkarmottagning och sjukgymnastik i lokalerna.

2016 Invigs denna skylt. Idag står teater, dans, yoga, gymnastik, film, fester, kurser, möten, bröllop, konstutställningar och traditionella Rådmansö-dagen på programmet. I källaren bedrivs kajakut-hyrning under somrarna.

Vill du hyra bygdegården? Mer information:
www.radmansobydegard.se

Våra evenemang hittar du på hemsidan och vår facebook-sida.

Välkommen att bli medlem!

100 kr per enskild medlem, 200 kr för familj/år
Bankgiro 5121-1431. Märk inbetalningen med namn, adress och e-post.

Tack!/Rådmansö bygdegårdsförening

Epoker i Gräddö

1840-tal Reguljär båttrafik startar mellan Stockholm-Norrtälje och Gräddös ångbåtsbrygga trafikeras. Kuriosa: S/s Norrtelje gick under 1900-talet ruten. Idag ett välkänt restaurang- och museifartyg i Norrtälje.

1890-tal Ett varmbadhus byggs norr om varvet (nuvarande gästhamnen). Förmodligen på initiativ av handlare Bäckström.

1914 Säljs badhuset till pensionat på Gräddö-Asken. Flytten sker över isen på en kälke dragen av två hästar.

1920-30-talen Pensionatsrörelsen blomstrar. I Gräddö fanns Sjögrens (sedan Sjömans), Söderbergs, Strands, Skogshyddan och Björkö Örn's pensionat.

1924 Ett båtbyggeri (nuvarande Gräddö Marina) startas av bröderna Axel Eriksson och Erik Eriksson samt Harald Johansson. Varvet klassades sen som "ostkustens bästa". En av de sista byggerna var motorseglaren Garm från 1965.

Andra världskriget Stockholmseskadern hade sin stora flottbas i Gräddö. Då fanns det gott om stiligare män i uniformer. Till en del unga kvinnors glädje.

1946 Gräddös sista vedjakt Granit säljs. Gräddövikens hade länge varit Rådmansös stora skuthamn. Bland byns egna skutor kan nämnas Linnea, Petrus och Adalia.